

Задалі правільны тон

Наши ученые разработали программу для обучения точной интонации речи

Камп'ютарная сістэма, распрацаваная нашымі вучонымі, прызначана для паглыбленага навучання інтанацыі вуснай мовы. Цяпер з яе дапамогай можна вывучаць асаблівасці вымаўлення ў рускай, кітайскай, нямецкай, а таксама ў брытанскай і амерыканскай англійскай мовах. Гэты спіс будзе папаўняцца за кошт стварэння адпаведных акустычных баз даных. Неўзабаве ў яго дададуць беларускую мову. Карэспандэнт «Р» даведалася падрабязнасці.

Распрацаваная сістэма можа быць карысная як для жадаючых асвоіць інтанацыйныя асаблівасці роднай мовы, так і для тых, хто вывучае замежныя мовы.

MOCONDEMAN.NET

Інтанацыя надае нашай гаворцы не толькі эмацыянальную, але і сэнсавую нагрузку. Усім вядомы прыклад: «пакараць смерцю нельга памілаваць», які ў залежнасці ад інтанацыйнага націску цалкам змяняе свой сэнс. Каб не трапіць у няёмкае становішча ў гутарцы з

іншаземцам, правільную інтанацыю можна натрэніраваць з дапамогай распрацоўкі нашых вучоных-лінгвістаў. Праграму ёсць магчымасць бясплатна скачаць з сайта intontrainer.by. Зараз яна даступная для аперацыйнай сістэмы Windows. У планах распрацоўшчыкаў — трансфармаваць яе ў дадатак для смартфонаў.

Чалавеку, які не мае дачынення да філалогіі, разабрацца ў інтанацыйных нюансах складана. Тут на дапамогу прыходзіць IntonTrainer. З ім можна навучыцца падбіраць правільную інтанацыю для канкрэтнай сітуацыі.

— *Навучанне заснавана на параўнанні эталонных узораў інтанацыйных фраз з інтанацыйнай выказаў, якія вымаўляе навучэнец,* — сцісла тлумачыць сутнасць праграмы **галоўны навуковы супрацоўнік Лабараторыі распазнавання і сінтэзу мовы Аб'яднанага інстытуту праблем інфарматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Барыс Лабанаў**, адкрываючы яе на ноўтбуку, каб было лягчэй разабрацца ў асноўных прынцыпах працы.

Пачынаем знаёмства з праграмай з яе версіі для тых, хто вывучае рускую мову. У ёй існуе сем асноўных інтанацыйных канструкцый. Яны адрозніваюць сэнс агучаных сказаў у залежнасці ад характару руху тону на ўдарным і прылеглых да яго складах. Вучоныя прапанавалі ацэньваць інтанацыю з дапамогай універсальнага меладычнага партрэта.

— *Для стварэння праграмы мы выкарысталі даныя медыйных падручнікаў з прыкладамі гучання розных інтанацыйных сітуацый. Акустычная база даных уключае набор стандартных сказаў, які пакрывае ўсю разнастайнасць інтанацыйных эталонаў і іх варыяцый.*

Працуе праграма вельмі проста: слухаеш эталон, уключаеш мікрафон і спрабуеш паўтарыць максімальна падобна.

YOURSPEECH.RU

Сістэма інтэрактыўна ўзаемадзеічае з навучэнцам. Яна забяспечвае слыхавую і зрокавую

зваротную сувязь. Усё вельмі проста: слухаеш эталон, уключаеш мікрафон і спрабуеш паўтарыць максімальна падобна. Праграма параўноўвае абодва запісы і ставіць вам адзнаку. З дапамогай IntonTrainer можна параўноўваць дзве інтанацыйныя канструкцыі, каб засвоіць адрозненне паміж імі. У праграме таксама змяшчаюцца варыянты ўжывання для кожнай такой канструкцыі.

Папулярная версія IntonTrainer — англамоўная. І вось чаму. На міжнародных іспытах інтанацыя ўплывае на ацэнку па частцы Speaking, дзе ўлічваецца параметр fluency (бегласць). Да таго ж жаданне дасканала авалодаць англійскай мовай часта ідзе побач з марай пазбавіцца ад рускага акцэнта і размаўляць як носьбіт. Некаторым гэта даецца няпроста.

— Большасць студэнтаў вывучаюць толькі вымаўленне асобных слоў. Аднак вялікую ролю адыгрывае тое, з якой інтанацыяй іх вымаўляць у сказе, — Барыс Лабанаў указвае на распаўсюджаную памылку тых, хто вывучае замежныя мовы. — Іншамоўны акцэнт моцна выяўляецца ў інтанацыі, таму надавайце ёй асаблівую ўвагу. Інакш пра вас можа скласціся няправільнае ўражанне. Для вуха амерыканца рускамоўныя на англійскай мове часцяком гучаць недружалюбна. Адна з прычын гэтага — плоскі тон. Многія элементарна выкарыстоўваюць няправільную інтанацыю, гавораць роўна і манатонна.

Найлепшы спосаб засваення правіл інтанацыі — практыка. Паганяўшы сябе па прыкладах, можна пераходзіць да ўжывання інтанацыйных канструкцый у канкрэтных моўных сітуацыях. Праграма прапануе дыялогі, песні і вершы для замацавання атрыманых ведаў. Спачатку, магчыма, чуць сябе збоку будзе трохі смешна. Аднак з часам інтанацыя стане істотна адрознівацца якасным вымаўленнем.

Распрацаваная сістэма — карысная як для жадаючых засвоіць інтанацыйныя асаблівасці роднай мовы, так і для тых, хто вывучае замежныя мовы. Яе можна выкарыстоўваць у лінгвістычнай адукацыі для візуалізацыі інтанацыі, у саманавучанні для інтанацыйнага трэнінгу, у навукова-практычных даследаваннях для параўнання інтанацыі з розных крыніц. Асабліва карысная праграма для тых, чья праца звязаная з маўленнем — аператараў кол-цэнтраў, радыё- і тэлеведучых, гідаў.

gorbatenko@sb.by

Полная перепечатка текста и фотографий запрещена. Частичное цитирование разрешено при наличии гиперссылки.

Заметили ошибку? Пожалуйста, выделите её и нажмите Ctrl+Enter

Инна ГОРБАТЕНКО